

הוראות הנהלה

מספר ההוראה	שם ההוראה
04-001	לשון שוויונית בפרסומי האוניברסיטה
תאריך פרסום	נספחים מצורפים
9.6.22	נספח א – המלצות ליישום לשון שוויונית
עמוד	תוכן עניינים
2	1. רקע ומטרה
2	2. הגדרות
2	3. הכלל
2	4. אחריות
3	5. נספח

1. רקע ומטרה

האוניברסיטה מחויבת לקידום שוויון והוגנות מגדרית ופועלת לשקף זאת בכל פרסומיה. הוראה זו קובעת כי כל פרסומי האוניברסיטה יכתבו בלשון שוויונית.

2. הגדרות**2.1 לשון שוויונית**

ניסוח לשוני שאינו מפלה בין מינים ומגדרים.

2.2 פרסומים

מודעות והודעות רשמיות של האוניברסיטה, קולות קוראים, מכרזים, טפסים ובכלל זה מבחנים וכן הלאה, לרבות פרסומים באתרי האינטרנט של האוניברסיטה.

2.3 יחידות

יחידות אקדמיות (לרבות פקולטות, בתי ספר, מכונים, מחלקות וחוגים) ויחידות מנהליות.

2.4 הנהלת אגף

עובדים ועובדות המשמשים בתפקידים אלו: סמנכ"ל, ראש אגף.

3. הכלל

3.1 כל פרסומי האוניברסיטה ינוסחו ויכתבו בלשון שוויונית מבחינה מגדרית, ככל הניתן.

3.2 ניתן ליישם לשון שוויונית בדרכים שונות, לרבות על-ידי שימוש בלשון רבים (השיבו על השאלות, ראו תשובות בעמוד), במילים הנכתבות באופן זהה בזכר ונקבה (עליך לנתח, אם בחרת אפשרות זו) או בעזרת שם הפועל (יש לענות על השאלות). המלצות ודוגמאות ליישום לשון שוויונית ראו בנספח א.

3.3 האוניברסיטה תקיים הרצאות וסדנאות למידה ליישום לשון שוויונית בה ותעודד השתתפות בהן של כל חברות וחברי הסגל האקדמי והמנהלי.

4. אחריות

4.1 הנהלת אגף משאבי אנוש אחראית על קיום הרצאות והדרכות ייעודיות לכתיבה בלשון שוויונית לכל חברות וחברי הסגל האקדמי והמנהלי.

4.2 הנהלת אגף שיווק ותקשורת אחראית על עמידה בכללי הוראה זו בכל הנוגע לפרסומי האוניברסיטה בתקשורת ובאתר האינטרנט הראשי שבאחריותה.

4.3 מנהלות ומנהלי יחידה אחראים על עמידה בכללי הוראה זו.

נספח אהמלצות ודוגמאות ליישום לשון שוויונית

ניסוח לשוני שאינו מפלה בין מינים ומגדרים דורש מחשבה, מאמץ ויצירתיות; הדוגמאות המובאות להלן הינן בגדר המלצות בלבד; אין צורך לבחור בדרך אחת ויחידה. נסחו בהתאם לקהל היעד, להקשר ולמסר שאותו תבקשו להביא.

1. ניסוח ניטרלי

ניסוח ניטרלי (א-מגדרי) ניתן ליישם על ידי שימוש בשמות פועל (לכתוב), שמות פעולה (כתיבה), מילים לא ממוגדרות (בגוף שני) או מילים שהכתיב שלהן זהה בצורת הזכר והנקבה. להלן דוגמאות:

1.1 ניסוח בלשון זכר (יחיד) אפשר להפוך לניטרלי על-ידי שימוש בתצורה של שם הפעולה. במקום: "היכנס" אפשר "לכניסה", במקום: "עדכן פרטים" אפשר "לעדכון פרטים".

1.2 שימוש בשם הפועל מתאים כדי לנסח הוראות ולתאר פעולות: "לציין", "להסביר", "למלא", "לתשלום", "יש לכתוב בעמוד הבא", "הכתיבה בעיפרון בלבד".

1.3 שימוש בשם הפעולה מתאים לניסוח הוראות קצרות ופשוטות כמו הוראות לסימון על מסך דיגיטלי: "כניסה" "הרשמה".

1.4 ניתן להימנע מהטיית הפועל על-ידי שימוש בגוף ראשון רבים: "עד כה למדנו" במקום "עד כה למדתן או למדתם". דוגמאות לגוף ראשון רבים: "סיימנו", "נצליח", "אצלנו", "מבחינתנו".

1.5 שימוש במילים שמשמעותן הכתובה זהה לכל המינים:

1.5.1 "אם בחרת לענות על כל השאלות", "אם ברצונך להירשם", "רוצה להירשם?" וגם "אם ברצונך לענות", "רוצה לענות על כל השאלות?". או בזמן עתיד רבים: "אם תרצו לענות על כל השאלות", "אם תרצו להירשם".

1.5.2 פעלים בעבר, מילות יחס ושמות עצם בשייכות גוף שני יחיד מאפשרים ניסוח ניטרלי שאפשר לקרוא בשתי הצורות: "לך", "אותך", "שלך", "תשובתך". השימוש בפעלים בעבר מתאים לפניות אישיות. בפניות אישיות חשוב לשמור על עקביות ולא לעבור לניסוח בגוף שני רבים באותו טקסט. "זכותך לדעת איפה טעית בכל מבחן אליו נגשת!", "הצלחת",

הוראות הנהלה

9.6.22 5 4 04-001

"הרגשת" - רוב מילות התיאור של רגשות ותחושות אפשר לקרוא בשתי הצורות.

1.5.3 מילים המסתיימות בכף סופית (בפניה ישירה): "בשבילך", "ממד", "פניך", "אתך", "כמוד", "אצלך", "לדעתך" "ברצונך" ועוד.

1.5.4 מילים שהשורש שלהם נגמר באות ה', פעלים בהווה יחיד ובכמה שמות עצם ושמות תואר ביחיד שהאות האחרונה בשורש שלהן היא "ה': "רוצה", "עושה", "מורה", "מעולה", "מרצה".

1.5.5 מילת פועל בלשון עבר אפשר לקרוא בשתי הצורות: במקום "האם אתה מחפש?" אפשר "אם חיפשת", במקום "האם אתה מרגיש?" אפשר "הרגשת?".

2. ניסוח פנייה ברבים

כאשר הפנייה מניעה אנשים לפעולה, אפשר להשתמש בתצורת ציווי ברבים, שהיא ניטרלית מבחינה מגדרית: "כתבו לנו", "סמנו", "בחרו", "ראו עמוד", "צפו" וכד'. ואפשר לנסח בזמן עתיד רבים "אם תרצו להירשם" וכד'.

3. ניסוח מכליל

חזרה על המילה בצורת הזכר ובצורת הנקבה: "עובדים ועובדות", "סטודנטיות וסטודנטים", "מוזמנים ומוזמנות" "ברוכות הבאות וברוכים הבאים" - מומלץ במקרים שבהם ההדגשה המגדרית חשובה בייחוד בפתיחה ובסיום, לא מומלץ בטקסט ארוך. אפשר לשלב ניסוח מכליל עם פנייה ברבים (סעיף 2).

4. ניסוח נפרד לכל מגדר

העמדת נוסחים נפרדים ללשון זכר וללשון נקבה. הפקה של שני נוסחים לתוכן - אחד בלשון זכר ואחד בלשון נקבה - מצריכה משאבים כפולים אך לפעמים זו בחירה עדיפה כדי להשיג את המטרה. פנייה לסטודנטים ולסטודנטיות לכל אחד ואחת בנוסח מותאם מומלצת באתרים בהם ניתן לבחור את המגדר בו ייווצר הטקסט, השאלון, או הטופס; לכל מגדר יהיה טקסט, שאלון או טופס נפרד ומתואם ואפשר לנסח במשולב עם ניסוח ניטרלי (סעיף 1) ועם פנייה ברבים (סעיף 2).

5. לוחסנים, נקודות וסיומות כפולות

שימוש בסימנים מפרידים לסימון בכתובה של פנייה לשני המינים.

דוגמאות: סטודנטים/יות, עובד/ת, סטודנטים.יות, א.נשים, כולם.ן, דרוש/ה, תלמיד/ה.
תשומת הלב שהשימוש בלוחסנים (סלאש), נקודות וסיומות כפולות נפוץ בטקסטים שונים,
אך עלול להביא לצורות מסורבלות המקשות על הקריאה והנגישות.

6. עברית רב מגדרית (ברמת המקלדת)

ברוכיִת הבאיִת

גופן "עברית רב-מגדרית" מאפשר קריאה וכתובה רב מגדרית. תשומת הלב שהשימוש בגופן
עלול להקשות על הקריאה והנגישות בטקסטים ארוכים.